

žilo človeštvo, da ji podeli volilno pravico ter jo tudi v tem oziru stori enakopravno možu.

Pravzaprav nimajo vsi volje za to. V naši Jugoslaviji je stranka, ki se imenuje demokratska, pa se na pravo demokracijo — vlado ljudstva razume ravno tako, kakor zajec na boben. Ljudstvo je sestavljeno ne samo iz moškega, marveč menda tudi iz ženskega spola. Liberalci pa najbrž imajo drug pojem o ljudstvu. Izključujoč ženo od volilne pravice in zato tudi od vsakega upliva na vladanje in upravljanje javnih razmer, jo s tem izključujejo iz pravnega pojma o ljudstvu kot nositelju vladne moči in pravice. Liberalci se nam dozdeva kot črnogorski junak, ki puši cigareto ter se raduje svoje moške junaške slave in moči, svoji brezpravni ženi pa prepušča delo in skrb. Možu pravo in čast, ženi dolžnost in skrb: to je črnogorska demokracija.

In tako demokracijo bi naši liberalci radi uveljavili v celi Jugoslaviji. Beogradska vlada pripravlja volilni zakon za ustavotvorno skupščino, ki bo imela velevažno in za dolgo prihodnost odločilno nalogo, da napravi končno veljavno ustavo, temeljne zakone za kraljestvo Slovencev, Hrvatov in Srbov. Priprava tega volilnega zakona je poverjena slovenskemu ministru dr. Kramerju, članu Jugoslovanske demokratske stranke. Ta demokratični mož je že določil in sestavil temeljna načela za ta zakon. Med temi načeli je tudi zanikanje ali vsaj veliko omejevanje ženske volilne pravice.

Zakaj naši demokrato-liberalci nečejo dati ženi volilne pravice?

Zato ne, ker kulturne razmere (kultura = omika, izobrazba) baje tega ne dopuščajo, z drugimi besedami: ker jugoslovanska ženska zato ni dovolj izobrazena. Kaj neda, prav črnogorsko-junaški kompliment slovenskega liberalca jugovanskemu ženstvu?!

Slovenske žene in mladenke sprejmejo ta kompliment in bodo ob priliki uljudnost vrnila z uljudnostjo. Ne pride nam niti na kraj uma, da bi naše slovensko ženstvo branilo zoper liberalni očitak. To bi bilo povečanje razžaljenja. Toliko pa vendar ugotovimo, da tudi na Balkanu ni na deželi med možem in ženo v izobrazenosti taka razlika, da bi opravičevala politično brezpravnost žene. Tudi srbska žena se je med vojno pokazala za tako pošteno, skrbno, neutrudno, delavno in razumno gospodinjico, da bi bil greh zoper pravičnost, če se bi ji ne dala volilna pravica. Sicer pa kultura — izobrazba nikakor ne more biti merodajni pogoj za volilno pravo. Če bi to načelo splošno obveljalo, bi se tudi moškemu delu nižjih slojev moralo če ne odreči, pa omejiti to pravo. Neizobražen človek sploh ne bi smel imeti volilne pravice. Ne iz razloga omike in izobrazbe, marveč iz sedaj ves svet obvladujočega demokratiškega načela izvira volilna pravica.

Nekatere ženske — in sedaj pride drugi črnogorsko-junaški kompliment našemu ženstvu — bi pa vendar naj dobile volilno pravico za prvo poizkušnjo. Če ne bi te preizkušnje prestale, če ne bi volile liberalcem po godu, potem adijo ženska volilna pravica za vselej! In katere ženske so tako srečne, da so našle milost v demokrato-liberalnih očeh? Za prvi poizkus bi dobile volilno pravico, tiste žene, ki samostojno vodijo kmečko posestvo ali industrijo, trgovino, obrt ali katere so kot strokovne delavke zaposlene v industriji, trgovini ali obrti.

Ta določba ni samo neuljudnost, marveč krivičen in oduren udarec našemu kmetkemu ženstvu. Na kmetih bi imele volilno pravico samo tiste žene, ki samostojno vodijo kmetško posestvo, po mestih, trgih in industrijskih krajih pa tudi strokovne delavke, zaposlene v industriji, trgovini in obrti. Če pomislimo, da samostojnih gospodinj na kmetih sploh ni veliko in so le izjema, bi po liberalno-demokratičnem načelu žena in mladenka na kmetih bila izključena od volilne pravice, industrijska, obrtna delavska in trgovska uslužbenka pa bi jo imela. Taka je

naganjal z višine v dol in narobe. Odel sem se prav čez ušesa.

Vpitje in kliči so potihnila. Poljubil in objel me je lahni, jutrajni spanec, katerega sem bil dovolj potreben po 20dnevni, neprestanih bojih in telefonični službi. Sčasom sem trdo zadremal, dokler mi ni nekaj premaknilo voza in mi ni ošvignil ušes Guzlov:

„Na, Leni, Miško, tiba—ho!“

Sem že menil, da se hočejo malo fantički poigračkati z menoj, pa en sam previdni pogled izpod odeje me je poučil, da ni ta premik nikaka šala, ampak bridka resnica.

(Dolge pripovedj.)

staro-preizkušena ljubezen liberalca do kmeta! Večjo ljubezen pa liberalci kajpada naklanja tako zvanemu izobrazenemu ženstvu, priznavajoč volilno pravico tistim ženskam, ki so zvršile kakšno nižjo srednjo šolo, meščansko šolo, licej (celo srednjo šolo) ali strokovno šolo.

Takšno „demokratično“ juho bi naši liberalni „demokratje“ radi skuhalo za naše slovensko ženstvo na kmetih. Naš Jugoslovanski klub — tem naj so naše slovenske kmetke žene in mladenke preverjene — ne bo mirno gledal, ko „napredni“ (?) demokratje pripravljajo za naš narod takšno brozgo. Stališče Slov. ljudske stranke in Slov. kmetke zveze je: Možu in ženi enake pravice!

Enodnevni tečaj

za voditelje katoliških organizacij za celjsko sodno okrožje

t. j. vse sodne okraje celjske okrožne sodnije, se bo vršil v četrtek, dne 17. julija t. l. v Celju. Tečaj ima namen vpeljati bodoče voditelje v vse glavne panoge organizacijskega dela. Seznanil bo udeležence osobito s političnimi, pravnimi, gospodarskimi in strokovnimi organizacijami, njih namenom in praktičnim vodstvom s posebnim ozirom na razmere celjskega okrožja.

Tečaj se bo pričel ob 3/8h zjutraj in končal tako, da bodo udeleženci, ki pridejo z južno železnico, lahko še isti večer odšli nazaj. Kdor bo pa želel ali vsled neugodne zveze moral čez noč ostati v Celju, mu bo podpisani odbor po prijavi priskrbel brezplačno ali vsaj po nizki ceni prenočišče. Istotako se bo prijavljenim udeležencem priskrbel skupen obed po zmerni ceni. Zbirališče bo v dvorani hotela „Beli vol“ v Celju.

Prijave za tečaj, skupen obed in ev. prenočišče naj se pošljejo podpisane odboru vsaj do 10. julija t. l. Ker bo tečaj izredne važnosti za bodoči razvoj naše organizacije, naj se ga udeležita iz vsake župnije celjskega sodnega okrožja vsaj po 1 do 2 udeležence.

Opozarjamo posebno na zanesljivo udeležbo mlajšo duhovščino in spretne lajke, ki imajo smisel in veselje za povzdigo katoliških organizacij. Razume se, da so tudi udeleženci izven celjskega sodnega okrožja dobrodošli.

Za pripravljalni odbor za voditeljski tečaj:

Hotel: Beli vol I. nadst., Celje.

Dr. Ogrizek, predsednik.

Lukman, tajnik.

Pismo iz Slatine.

24. rožnika 1919.

Kakor se zdi, je kazalo spočetka v vseh naših kopaljških na silno slabo „letino“. Tudi na Slatini občutimo, da madžarski Judje in hrvatski ter nemški bogataši raje doma sedijo in čuvajo svoje zaklade, koda bi se podali v „kuro“. Tistih, ki so prej po milosti štajerskega deželnega odbora tukaj živeli napol zastoj, tudi letos ni več. Mrzli majnik in vojno stanje sta še storila svoje, da so slatinska kopaljšča in pota do zadnjega samevala.

A sedaj se je Slatina vendar začela oživljati. Da vas ne pozabim vprašati: Ali ste že bili na Slatini? Se tukaj kopali, pili iz vseh studencev? Ste li hodili po lepih nasadih, se potrudili na tržaški, Ferdinandov (kako ga bomo imenovali odslej?) hribček, ali celo na Janino? Ste že pogledali tja doli proti Sv. Križu, obiskali cerkev sv. Trojice ali Mater božjo na Tržišču? Ali veste pot na Boč, na Ložno, na Rogaško goro ali k Sv. Petru na hrvaškem Zagorju?

Pritrditi morate, da je naša Slatina v vsem prvovrstno kopaljšče. Seveda, letos so še veličanske težave v upravi. Ravno te dni je odšlo več nemških uradnikov; novi gospod ravnatelj, ki mu moramo priznati najboljšo voljo, za enkrat ne more vsega storiti. Zdravnik dr. Negri je bil imenovan vojaškim zdravnikom, pa je raje ušel v Nemško Avstrijo. Žalibog je še njegove duševne zlahte vedno precej pri nas ostalo. Saj se je govorilo, da jih je šlo par nasproti Nemcem, jih pozdravljat, ko so prodirali proti Slov. Gradcu. O takih govoricah se ne da dognati, v koliko so resnične, pa ravno zato so še bolj razburljive.

Naši takozvani socialni demokratje se bi radi delali zveste in si iščejo med Slovenci prijateljev; prav smešno je, kako bi radi zatajili, kakšni so bili in kakšni so v srečo še vedno. Vedno kličejo drugim: Daj, pomagaj! A sami ne dajo ničesar, najmanj njihov vodja Kristan, ki je milijonar. Mešajo se nekaj med delavce in med vodstvo kopaljšča, pa delajo škodo državi

in še bolj delavcem. Mi le želimo in upamo, da se bo vsako vprašanje glede delavcev rešilo mirnim potom po medsebojnem sporazumu brez socialnih demokratov.

Kruha je pri nas dovolj na prodaj. Žalibog je precej drag, ker naša krona nima nikjer nobene veljave. Vendar je vsakdo vesel, da vsaj kart ni več. Dobro bi bilo, ko bi država malo pogledala v velike shrambe vojnih dobičkarjev, ter poskrbela ubogemu delavcu, kočarju in tudi uradniku kruha bolj po ceni, zlasti ako ima otroke. Zato smo prav hvaležni dr. Korošcu za njegov nastop; ker dobro vemo, da njega ne bo nihče podkupil. Toliko pa je tudi gotovo, da v našem okraju Jugoslavija ne bo nikdar rekvirirala, ker pridelamo še za sebe premalo.

Kot pravi demokratje srčno želimo, da bi postalo naše kopaljšče dostopno tudi revnejšim, da si tukaj opomorejo, ne pa samo bogatinom. Kako naj se to izvrši, moramo seveda prepustiti strokovnjakom. Le pri samih besedah ne sme ostati!

Za sedaj pa kličemo: Pridite na Slatino vsi, ki imate malo zdravja, pa nekoliko več denarja!

Združenje vseh davkov v enoten davek.

V naši Jugoslaviji naj bi imela finančna oblast skrb, odstraniti vse sedaj vpeljane, nerazumljive davčne postavbe in vse davčne naredbe ter vpeljati za vsakega državljana razumljive in proste davčne postavbe.

Kaj potrebujemo toliko vrst davkov? Ali ne gre vse v eden in isti žep, iz katerega se mora jemati denar za javna bremena? Proč z našim zemljiškim—hišnorazrednim—najemniškim občno pridobniškim—rentnim—in dohodniškim davkom, proč s temi mnogimi sedaj vpeljanimi in za prostega človeka nerazumljivimi postavami in zakoni, s temi preobilnimi napovedmi, dekreti in s tiskovinami, katere celo izobražen človek ne zna izpolnjevati, še manj pa prosto ljudstvo.

Vsak mesec je moral ubog državljan, obdačenec tako tiskovine izpolniti. Koliko nepotrebne pisave je imel taisti radi izpolnjevanja teh tiskovin, koliko sitnosti pa je imel še le oni, ki ni bil znožen, teh sam izpolniti. Koliko stroškov, potov, in časa se je bilo potratilo, koliko dela so imele pošte za pošiljanje teh tiskovin in koliko več nepotrebne dela se je naložilo uradnikom in še koliko nepotrebne denarja se je potratilo za državne uradnike. Polovico manj davčnega uradništva bi se rabilo, ako bi ne bilo potreba za različne davke enega davkoplačevalca deset in še večkrat popisati ter vsake vrste davka posebej odmeriti in spisovati plačilnih nalogov.

Koliko strankarstva in protekcije je bilo pri vseh teh naredbah! Koliko velikašev se pa marsikateri uradnik ni upal lotiti, drugi so zopet zaradi osebnih ali političnih razmer uživali olajšave. Koliko pa je bilo izgubljenega davčnega denarja za državo vsled zamolčane in neresnične napovedi! In konečno koliko dragega časa bi se prihranilo znanprej v dvorani državnega zbora za naredbe novih, za državo koristnejših in potrebnjih postav in zakonov, ako bi ne bilo treba s temi zvestimi davčnimi postavami se pečati.

Te nezdrave in neugodne razmere morajo v naši domovini izginiti in na njihovo mesto se morajo vpeljati postavbe, katere lahko razume vsak državljan, ne samo učen in izobražen človek. Naj se v prihodnje obdačijo državljani sami po najboljši vesti in pravici.

Načrt nove davčne postavbe.

Vse dosedanje vrste davkov bi se naj odstranilo in združilo v samo en davek z imenom direktni davek. Vsa imena sedanjih raznih davkov naj izginejo. Obdačenec naj dobi le samo en plačilni nalog, v katerem je razviden ves znesek celoletnega davka. Vse doklade in razni drugi prispevki, kakor deželne, okrajne in občinske doklade naj se združijo v eden znesek. Denar, ki ga rabi dežela, okraj ali občina za svoje potrebe, naj se po odstotkih preračuni in dodane k skupni svoti. Vseskupni znesek naj se potem obdačencem od delilnih davčnih komisij po razmerah vsakega posameznega pravilno in pravično razdeli, da more obdačenec spoznati iz enega plačilnega naloga, koliko davka ima plačati na leto. Plačevalcu se torej naznani naekkrat, koliko da ima v tekočem letu javnega bremena ali plačila. Davkarja naj dobi